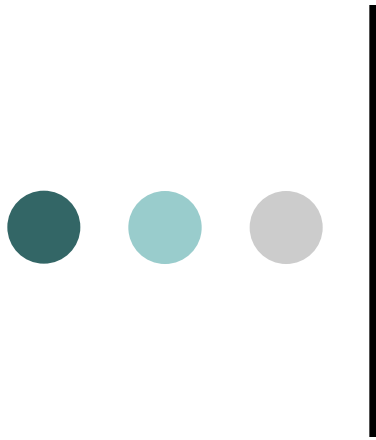

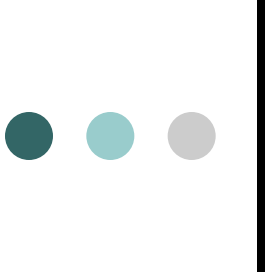
Regulativa u e- poslovanju :

Lekcija 2:

Informaciono društvo

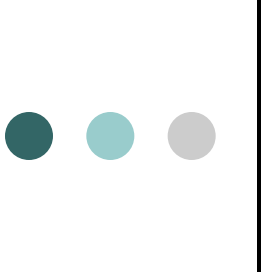
zima 2017/2018

Branimir M. Trenkić

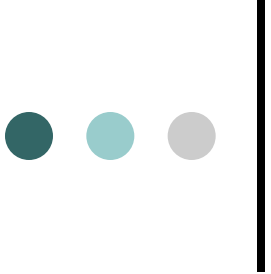
Strategija razvoja

“Strategija razvoja informacionog društva u Republici Srbiji do 2020. godine”

Strategija razvoja ID

- Donela ju je ***Vlada Republike Srbije***
 - Na osnovu ***zakona o Vladi***
 - Član 45. stav 1.
 - “Službeni glasnik RS” broj 55/05, 71/05-ispravka, 101/07 i 65/08

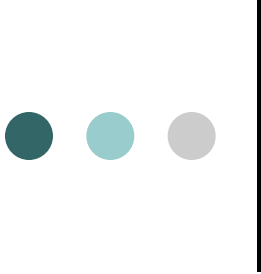

Strategija razvoja ID

Struktura dokumenta

○ Sastoji se iz **5** celina (***delova***):

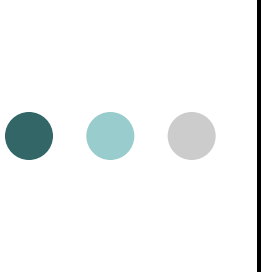
- 1. Uvodni*** deo
- Pregled ***stanja*** u oblasti informacionog društva
- Prioriteti u ***razvoju*** informacionog društva
- O ***realizaciji*** strategije
- 5. Završni*** deo

Strategija razvoja ID

○ Uvodni deo

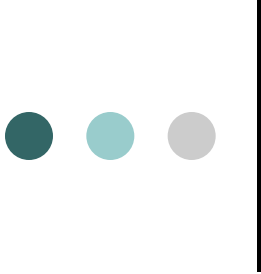
1. **Značaj IKT** za razvoj informacionog društva
2. Uvodi se **pojam „Digitalne agende“**
3. Opšte napomene

Strategija razvoja ID

○ Uvodni deo

- **Značaj IKT** za razvoj informacionog društva
- Informacione i komunikacione tehnologije (IKT) revolucionarno su **promenile način života**
- Promene **u svim aspektima** društva
- U okviru EU su **prepoznate kao glavni faktor** uticaja na **ekonomski rast**
 - Među **7 prioritetnih inicijativa** u Strategiji razvoja EU do 2020. godine (“Digitalna agenda za Evropu”)

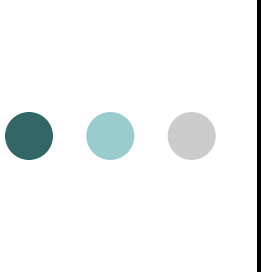
Strategija razvoja ID

○ Uvodni deo

- **Digitalna agenda** za Republiku Srbiju

○ Čine je:

- Ovaj dokument
- Strategija razvoja **e-komunikacija** u Srbiji od 2010 do 2020. godine
- **Napomena**: Izvorno se kao osnova za Digitalnu agendu pored ovog dokumenta koristi **Strategija razvoja telekomunikacija u RS** (2006-2010)

Strategija razvoja ID

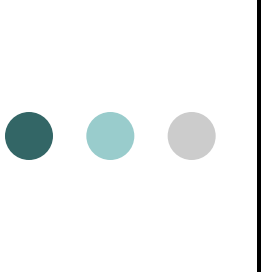
- Uvodni deo

- ***U kom pravcu*** usmeriti razvoj informacionog društva?

- Maksimalnog ***iskorišćenja potencijala IKT***

- ***Motor razvoja:***

1. ***Otvoren***, svima dostupan ***pristup Internetu***
2. Razvijeno ***e-poslovanje***
 - e-uprava, e-trgovina, e-pravosuđe, e-obrazovanje

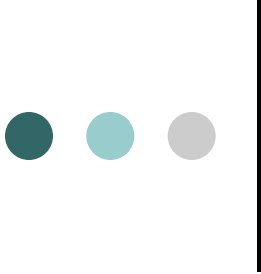
Strategija razvoja ID

- Uvodni deo

- *Opšte napomene*

- *Razvoj ID* treba da bude ***praćen***:

1. Uključivanjem ***svih građana*** RS
2. Razvojem ***znanja i veština*** vezanih za IKT
3. Jačanje uloge IKT u sistemu ***obrazovanja***
4. Stalna ***ulaganja u istraživanje*** kako bi se ***potencijal IKT najbolje iskoristio***

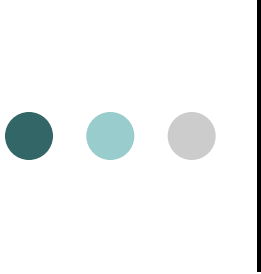

Strategija razvoja ID

- Stanje u oblasti informacionog društva

- Sastoji se iz **tri dela**:

1. Pravna regulativa
2. Institucionalni okvir
3. Pokazatelji razvijenosti informacionog društva

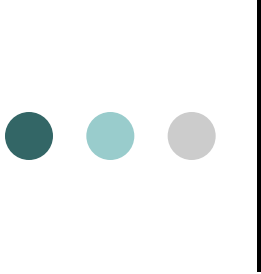

Strategija razvoja ID

- Stanje u oblasti informacionog društva

- *Pravna regulativa*

1. Spisak **strateških dokumenata** koji uređuju pojedine oblasti ID
2. Spisak najznačajnijih **zakona**

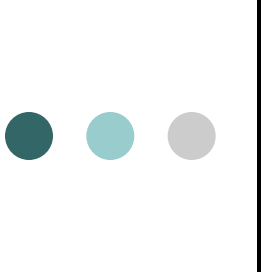

Strategija razvoja ID

- Stanje u oblasti informacionog društva
 - *Institucionalni okvir*
- *Nadležno ministarstvo*
 - Utvrđivanje *politike i strategije razvoja informacionog društva*
- *Primenu IKT u javnoj administraciji*
 - *Ministarstvo za državnu upravu*
 - Republički zavod za informatiku i Internet (*Direkcija za elektronsku upravu*)

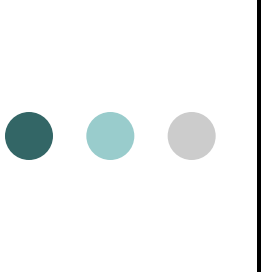
Strategija razvoja ID

- Stanje u oblasti informacionog društva
 - *Pokazatelji razvijenosti ID*
 - Prema podacima *za 2009. godinu*:
 - Republičkog zavoda za statistiku
 - **36,7%** domaćinstava poseduje Internet priključak
 - Rast za **3,5%** u odnosu na 2008. g.
 - **2016.g.** – **64,7%**
 - **22,9%** domaćinstava ima širokopojasni pristup
 - Rast za **7,4%** u odnosu na 2008. g.
 - ¹³ **2016.g.** – **57,8%**

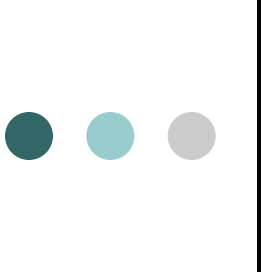
Strategija razvoja ID

- Stanje u oblasti informacionog društva
 - ***Pokazatelji razvijenosti ID***
- Prema podacima ***za 2009. godinu:***
- Republičkog zavoda za informatiku i Internet
 - ***46%*** - stepen sofisticiranosti servisa e-uprave
 - Rast za ***8%*** u odnosu na 2008. g.

Strategija razvoja ID

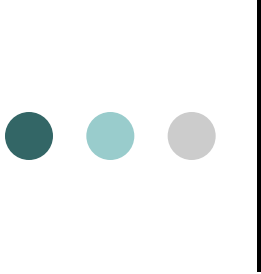
- Stanje u oblasti informacionog društva
 - ***Pokazatelji razvijenosti ID***
- Nivo navedenih pokazatelja ***znatno je niži*** od proseka zemalja EU
 - U zemljama EU **65%** domaćinstava poseduje Internet priključak (**2014.g. – 80%**)
- Posebno zabrinjava ***nedovoljan napredak u razvoju Interneta i e-uprave*** u odnosu na EU
- **Cilj**: Dostići po pokazateljima prosek EU do 2020. godine

Strategija razvoja ID

○ Prioritetne oblasti razvoja ID

- 1. Elektronske komunikacije*
- 2. e-uprava, e-zdravstvo i e-pravosuđe*
- 3. IKT u obrazovanju, nauci i kulturi*
- 4. Elektronska trgovina (e-trgovina)*
- 5. Poslovni sektor IKT*
- 6. Informaciona bezbednost*

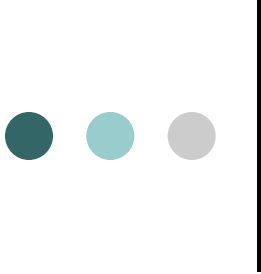

Strategija razvoja ID

- Prioritetne oblasti razvoja ID

- 1. Elektronske komunikacije**

- “Do 2020. *svim građanima* Republike Srbije treba da bude dostupan Internet visokog kvaliteta sa protokom najmanje *100Mb/s*”**

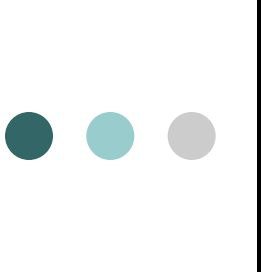
Strategija razvoja ID

- Prioritetne oblasti razvoja ID

- 1. Elektronske komunikacije**

- Određeni sledeći **prioriteti**:

- 1. Otvoreni širokopoljasni pristup** Internetu
 - 2. Digitalno emitovanje** televizijskog i radio programa
 - 3. Komunikaciona infrastruktura javnog sektora**

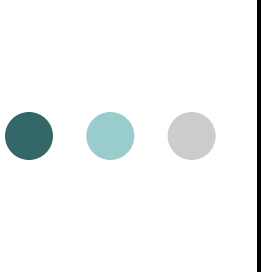

Strategija razvoja ID

○ Prioritetne oblasti razvoja ID

1.1. Otvoreni širokopojasni pristup

- **Pristup Internetu** – **osnovni** tehnički **preduslov** uključivanja u informaciono društvo
- **Otvoren širokopojasni** pristup – omogućuje slobodnu konkurenciju
- Minimalni širokopojasni pristup
 - **4 Mb/s** za fiksne mreže
 - **512kb/s** za mobilne mreže
- Nova generacija – **optička vlakna**, **100 Mb/s**

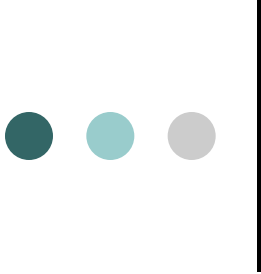

Strategija razvoja ID

○ Prioritetne oblasti razvoja ID

1.1. Otvoreni širokopojasni pristup

- Sledeća generacija pristupnih uređaja – **optička vlakna**, **100 Mb/s**
 - Više **audio i video** zapisa **visoke rezolucije** u realnom vremenu
 - **Prijem TV i radio programa**
- Važan segment razvoja širokopojasnog pristupa – **mobilni pristup**
 - Mobilni telefoni, prenosivi računari ...

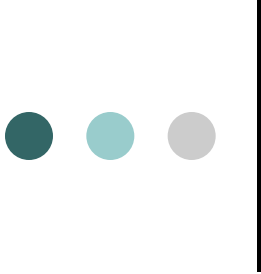

Strategija razvoja ID

○ Prioritetne oblasti razvoja ID

1.2. Digitalno emitovanje TV i radio programa

- Omogućuje:
 - ***bolji kvalitet zvuka i slike,***
 - ***raznovrsniji sadržaj,***
 - ***više radio i TV programa***

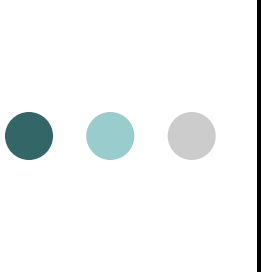

Strategija razvoja ID

○ Prioritetne oblasti razvoja ID

1.2. Digitalno emitovanje TV i radio programa

- Prioritet prelaska sa analogno na digitalno emitovanje uređeno **posebnom Strategijom**
“Strategija za prelazak sa analognog na digitalno emitovanje radio i TV programa u Srbiji”
- Kao **datum potpunog prelaska** na digitalno emitovanje – **4. april 2012. godine (17. jun 2015.g)**

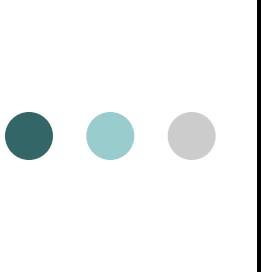

Strategija razvoja ID

○ Prioritetne oblasti razvoja ID

1.2. Digitalno emitovanje TV i radio programa

- Prelaskom na digitalno emitovanje – oslobađa se jedan ***deo radio-frekvencijskog spektra*** koji se naziva ***Digitalna dividenda***
- Efikasno ***upravljanje njime*** – posebno ***značajno za razvoj širokopojasnog pristupa***

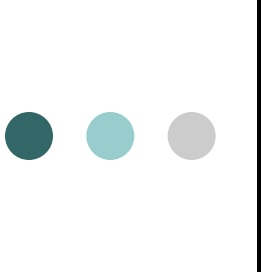

Strategija razvoja ID

○ Prioritetne oblasti razvoja ID

1.3. Komunikaciona infrastruktura javnog sek.

- Postoje značajne potrebe za e-komunikacijama i značajnim **komunikacionim resursima** kojima **upravlja javni sektor**
- Efikasne elektronske komunikacije od **suštinske važnosti** za razvoj i reforme javnog sektora

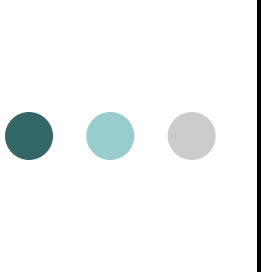

Strategija razvoja ID

- Prioritetne oblasti razvoja ID

- 2. e-uprava, e-zdravstvo i e-pravosuđe**

“Do 2020. godine građani će *sve kontakte* sa organima javne uprave, sudovima i sistemom zdravstvene zaštite moći *da obave elektronskim putem*, bez napuštanja svog stana”

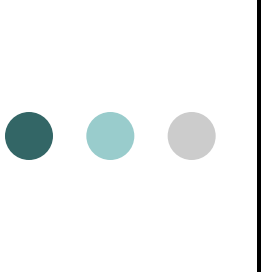
Strategija razvoja ID

- Prioritetne oblasti razvoja ID

- 2. e-uprava, e-zdravstvo i e-pravosuđe**

- Određeni **sledeći prioriteti:**

- 1. Elektronski identitet** u uslugama javnog servisa
 - 2. Primena IKT **u organima uprave**
 - 3. Primena IKT **u sistemu zdravstvene zaštite**
 - 4. Primena IKT **u pravosuđu**

Strategija razvoja ID

- Prioritetne oblasti razvoja ID

- 2.1. Elektronski identitet**

- Kao **glavni način utvrđivanja identiteta** u elektronskim uslugama javnog sektora treba koristiti **kvalifikovani elektronski sertifikat** (Zakon o elektronskom potpisu)
- Uspešna primena zakona zasniva se na postojanju ***sertifikacionih tela (za izdavanje kvalif. e. sertifik.)***
- Do sada registrovana su **šest sertifikacionih tela**
- **Interoperabilnost** elektronskog potpisa

Strategija razvoja ID

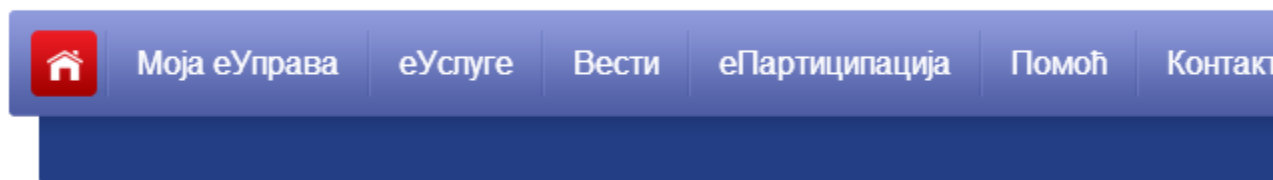
- Prioritetne oblasti razvoja ID

2.2. Primena IKT u organima uprave

- **Razvojem e-uprave** omogućava se **svim građanima** i privrednim subjektima da **poslove pred organima vlasti završavaju** **jednostavnije, brže i jeftinije**

www.eurava.gov.rs

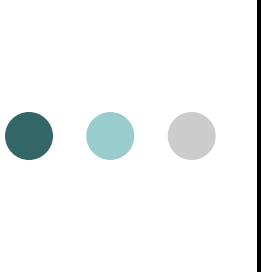

Ви се налазите: еУправа

еУправа

Добро дошли на Портал еУправа Републике Србије!

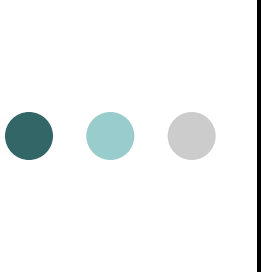

Strategija razvoja ID

- Prioritetne oblasti razvoja ID

2.2. Primena IKT u organima uprave

- *Razvoj e-uprave je usmeren ka sledećim ciljevima:*
 - *Zadovoljstvo korisnika* usluga e-uprave
 - *Korist građana* koji koriste usluge e-uprave
 - *Smanjenje tereta administracije* za poslovne subjekte
 - *Povećanje efikasnosti* organa javne uprave
 - Prekogranična *interoperabilnost*

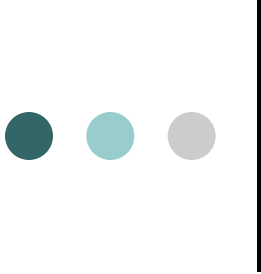

Strategija razvoja ID

- Prioritetne oblasti razvoja ID

- 2.3. Primena IKT u zdravstvu*

- *Osnovna uloga IKT* u sistemu zdravstvene zaštite je *podrška izvođenju delatnosti* sistema zdravstvene zaštite

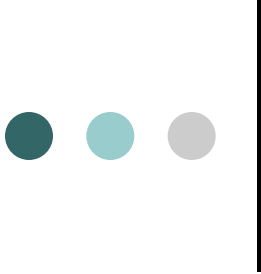

Strategija razvoja ID

- Prioritetne oblasti razvoja ID

2.3. Primena IKT u zdravstvu

- **Principi** koje primena IKT u zdravstvu mora da zadovolji jesu:
 - Očuvanje **privatnosti i poverljivosti** ličnih zdravstvenih podataka
 - **Efikasnost i upotrebljivost zdravstvenog informacionog sistema**
 - **Promocija** optimalne upotrebe zdravstvenih podataka
 - **Visoki kvalitet** zdravstvenih informacija

Strategija razvoja ID

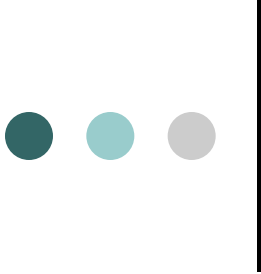
- Prioritetne oblasti razvoja ID

2.4. Primena IKT u pravosuđu

- (A) *Primena savremenih IT*, (B) *standardizovan softver* i (C) *jedinstven sistem za vođenje predmeta* u sudstvu –

neophodni za efikasnu *realizaciju* ključnih *načela pravosuđa*:

- nezavisnost
- transparentnost
- odgovornost
- efikasnost

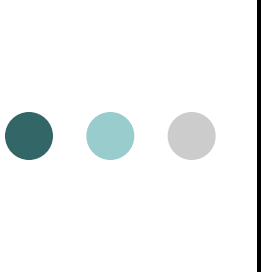

Strategija razvoja ID

- Prioritetne oblasti razvoja ID

2.4. Primena IKT u pravosuđu

- U cilju **povećanja efikasnosti** pravosudnog procesa a polazeći od:
 - Nacionalne Strategije reforme pravosuđa RS
 - Inicijative EU za globalnu e-Pravdu
 - **neophodno je uspostaviti sistem e-Pravde**
 - Povezivanjem
 - Pravosudnih organa i
 - Njihovih informacionih sistema

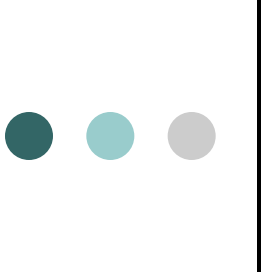

Strategija razvoja ID

- Prioritetne oblasti razvoja ID

2.4. Primena IKT u pravosuđu

- **Sistem e-Pravde** se sastoji od:
 - ***Skup poslovnih procesa i procedura*** u pravosuđu RS
 - ***Informacionog sistema***
 - ***IKT infrastrukture***
 - ***Upravljanje*** promenama, rizicima, razvojem i ***implementacijom sistema ePravde***

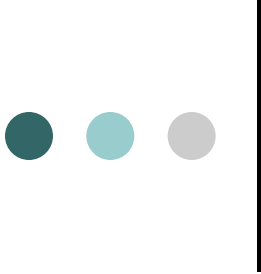

Strategija razvoja ID

- Prioritetne oblasti razvoja ID

3. IKT u obrazovanju, nauci i kulturi

*“Do 2020. godine **sve ustanove** u oblasti obrazovanja, nauke i kulture trebaju da imaju **širokopojasni pristup** nove generacije i odgovarajuću **opremljenost** unutar ustanova – što će omogućiti kvalitetan pristup Internetu svim zaposlenim i korisnicima ustanova”*

Strategija razvoja ID

○ Prioritetne oblasti razvoja ID

3. IKT u obrazovanju, nauci i kulturi

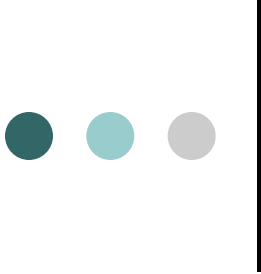
- Određeni sledeći **prioriteti**:

- 1. Akademska* računarska mreža (**AMRES**)

- 2. IKT u obrazovanju*

- 3. Istraživanja i inovacije* u oblasti IKT

- 4. Digitalni sadržaji*

Strategija razvoja ID

○ Prioritetne oblasti razvoja ID

3.1. Akademska računarska mreža

- ***Naučno-istraživačka računarska mreža*** koja obezbeđuje ***savremene IK- usluge i vezu sa Internetom*** za ustanove u oblasti obrazovanja, nauke i kulture
- ***Nastala početkom devedesetih godina***, povezivanjem ***nekoliko većih fakulteta***
- ***Danas***, preko ***150*** povezanih institucija i ***150.000*** aktivnih korisnika

Strategija razvoja ID

○ Prioritetne oblasti razvoja ID

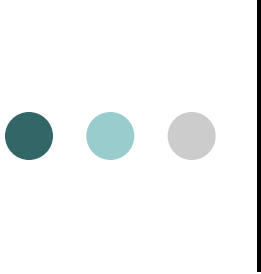
3.1. Akademska računarska mreža

- Glavna čvorišta:

- **RCUB**
- CIT-UNS
- JUNIS
- UNIC

- **RCUB** – centralno čvorište koje obezbeđuje vezu sa **Akademskom mrežom Evrope**

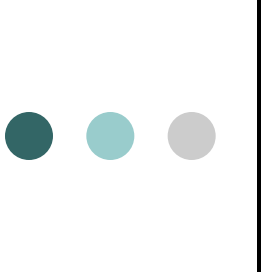

Strategija razvoja ID

○ Prioritetne oblasti razvoja ID

3.2. IKT u obrazovanju

- Uspešan **razvoj Informacionog društva** – podrazumeva odgovarajući stepen **znanja** i **veština** (u vezi IKT) kod
 - **Stručnjaka** različitih profesija
 - **Svih građana**
- **Veštine vezane za IKT** su **odlučujuće** za **konkurentnost naše ekonomije** (novi poslovi, zapošljavanje)

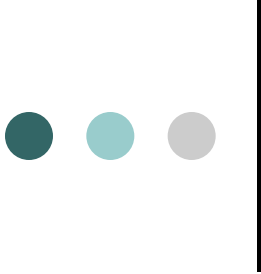

Strategija razvoja ID

- Prioritetne oblasti razvoja ID

3.2. IKT u obrazovanju

- ***Kako to postići?***
- ***Integracijom IKT u sve aspekte obrazovnog procesa***

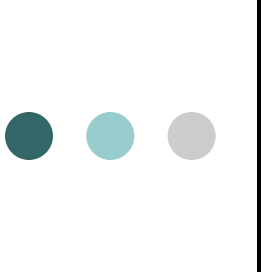

Strategija razvoja ID

○ Prioritetne oblasti razvoja ID

3.2. IKT u obrazovanju

- **Primenom IKT** u obrazovanju treba postići:
 - Uspostavljanje modernog obrazovnog sistema
– prilagođen potrebama informacionog društva
 - Razvoj **digitalnih obrazovnih sadržaja**
 - Obučenost **nastavnika** za korišćenje IKT
 - Uvođenje savremenog koncepta **e-učenja i učenja na daljinu**
 - Osposobljenost za primenu IKT na radnim mestima

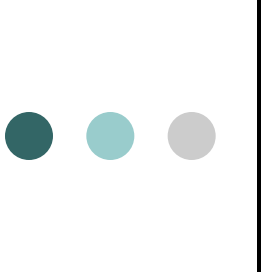

Strategija razvoja ID

- Prioritetne oblasti razvoja ID

3.2. IKT u obrazovanju

- Istovremeno **podizati tehnološku osnovu** (opremljenost) **u školama**

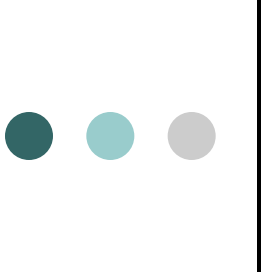

Strategija razvoja ID

○ Prioritetne oblasti razvoja ID

3.3. Istraživanja i inovacije u oblasti IKT

- IKT predstavlja delatnost koja pruža široke mogućnosti multidisciplinarnoj primeni tehnologija
- ***Istraživanja i inovacije u IKT*** su ***izuzetan mehanizam*** za ***kreiranje novog ekonomskog okruženja***
- ***Radi pospešivanja*** razvoja i inovacionih poduhvata biće ***realizovani programi finansiranja tehnoloških i inovacionih projekata***

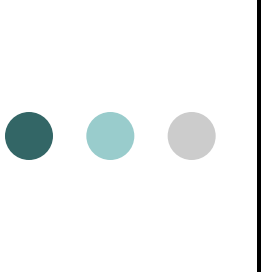

Strategija razvoja ID

○ Prioritetne oblasti razvoja ID

3.4. Digitalni sadržaji

- Razvoj **programa digitalizacije** kulturnog, istorijskog i naučnog nasleđa
- **Glavni prioritet** je da se **informacije** o objektima od istorijskog, naučnog, umetničkog, tehnološkog sadržaja **digitalizuju** i učine **dostupnim široj javnosti putem Interneta**

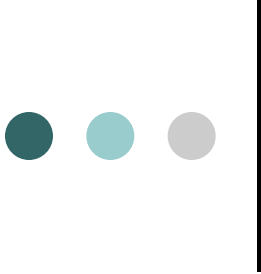

Strategija razvoja ID

○ Prioritetne oblasti razvoja ID

3.4. Digitalni sadržaji

- Kulturno dobro je **opšte javno dobro** i potrebno je obezbediti **slobodan i jednostavan pristup**
- Za jezike i kulture **sa malom populacijom** to je **od izuzetnog značaja**
- Razvoj digitalnih biblioteka, elektronskih arhiva...

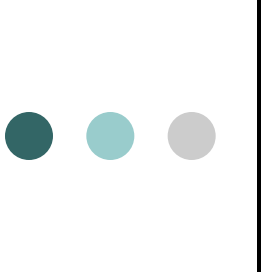
Strategija razvoja ID

○ Prioritetne oblasti razvoja ID

5. Poslovni sektor IKT

“Domaće IKT kompanije u 2020. godini trebalo bi da ostvare *prihod od najmanje pet milijardi evra*”

- Što obuhvata:
 - Usluge elektronskih komunikacija
 - IT usluge
 - IKT opremu i licence za softverske paketa

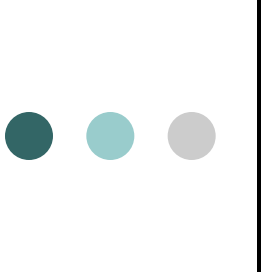

Strategija razvoja ID

- Prioritetne oblasti razvoja ID

- 5. Poslovni sektor IKT (prioriteti)**

- 1. Razvoj ljudskih resursa**
 - 2. Razvoj start-up kompanija**
 - 3. Izvoz i outsorsing**
 - 4. Zaštita intelektualne svojine**

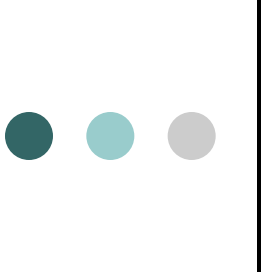

Strategija razvoja ID

○ Prioritetne oblasti razvoja ID

5.1. Razvoj ljudskih resursa

- U visokoškolskim ustanovama RS godišnje diplomira **oko 1200** studenata u oblasti IKT
- Od toga, određeni broj se zapošljava ***u inostranstvu***
- Neophodno je **znatno podići broj** stručnjaka koji se obrazuju u oblasti IKT
- Uticati na **smanjenje** broja IKT stručnjaka koji ***napustaju zemlju***

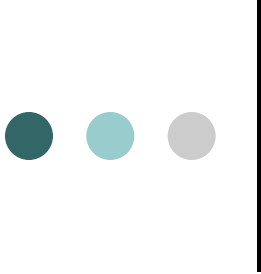

Strategija razvoja ID

○ Prioritetne oblasti razvoja ID

5.1. Razvoj start-up kompanija

- Osnovni uslov za razvoj novih projekata u oblasti IKT je **što lakši pristup kapitalu** neophodnom za proces **finansiranja istraživanja i razvoja** koji će na kraju dovesti do proizvoda koji ima dobar potencijal na globalnom tržištu
- Ovaj kapital je **neophodan u početnoj fazi** razvoja kompanija ali ne samo da bi se došlo do proizvoda već **i za njegov plasman**

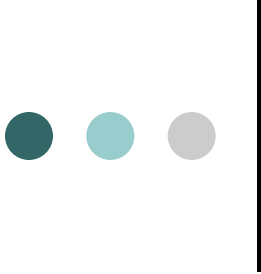

Strategija razvoja ID

○ Prioritetne oblasti razvoja ID

5.2. Razvoj start-up kompanija

- ***Ovakvo investiranje*** u početnom stadijumu razvoja kompanija (tzv. ***anđeoski kapital***) omogućio je kompanijama kao što su ***Gugl, Amazon, Jutjub ili E-bej*** da dostignu današnju vodeću poziciju na globalnom tržištu

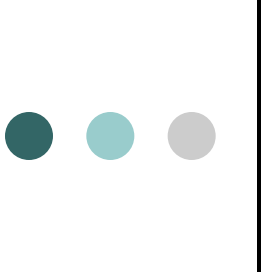

Strategija razvoja ID

- Prioritetne oblasti razvoja ID

- 5.3. Izvoz i autsorsing**

- **Internet omogućuje** svakom pojedincu ili organizaciji da **svoje IKT proizvode** i usluge **plasiraju na globalno tržište**
 - **Minimalni troškovi** i **utrošak minimalnih resursa**
– **računar i Internet pristup**
- **Internet omogućuje** pojedincima iz raznih delova sveta da u realnom vremenu komuniciraju **i zajednički rade na projektima**

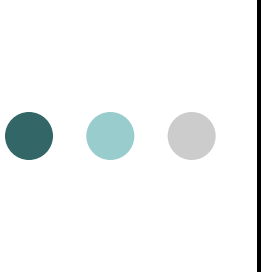

Strategija razvoja ID

- Prioritetne oblasti razvoja ID

- 5.3. Izvoz i outsorsing**

- Ovu činjenicu su **iskoristile kompanije sa razvijenim IKT tržištem u cilju smanjenja troškova**
- U RS je ista situacija – **25% naših inženjera radi za strane softverske kompanije**

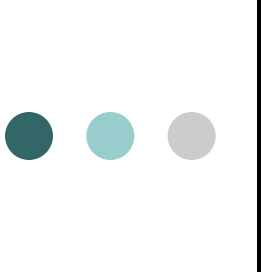

Strategija razvoja ID

○ Prioritetne oblasti razvoja ID

5.4. Zaštita intelektualne svojine

- (A) **Softvera** i (B) **Digitalnih sadržaja**
- **Efikasna zaštita** intelektualne svojine – **pretpostavka razvoja domaćeg tržišta** u ovoj oblasti
 - **Direktne mere** za **sprovođenje zakona** koji uređuje autorska prava (ovlašćenja inspekcije)
 - **Podići svest građana** o značaju zaštite intelektualne svojine

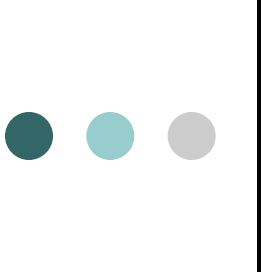

Strategija razvoja ID

- Prioritetne oblasti razvoja ID

6. Informaciona bezbednost

“U Republici Srbiji će do 2020. godine **svi aspekti informacione bezbednosti biti uređeni** i biće formirani odgovarajući institucionalni okviri”

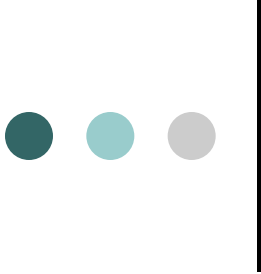

Strategija razvoja ID

○ Prioritetne oblasti razvoja ID

6. *Informaciona bezbednost*

- *Informaciona bezbednost* znači **skup mera** za **zaštitu** sistema, podataka i infrastrukture u cilju **očuvanja**
 - *Raspoloživosti* informacija
 - *Poverljivosti*
 - *Integriteta*
- Odgovarajući stepen informacione bezbednosti – **preduslov stvaranja održivog informacionog društva**

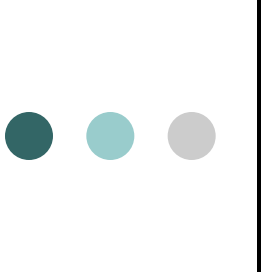

Strategija razvoja ID

○ Prioritetne oblasti razvoja ID

6. Informaciona bezbednost

- **Šta se želi postići razvojem informacione bezbednosti?**
- **Zaštita** podataka, IS i telekomunikacionih sistema
- **Bezbednost** elektronskih **transakcija**
- Efikasni **mehanizmi zaštite i ostvarivanja prava**
- **Poverenje korisnika**
 - Bezbednost transakcija
 - 56 Zaštićenost ličnih podataka (privatnost)

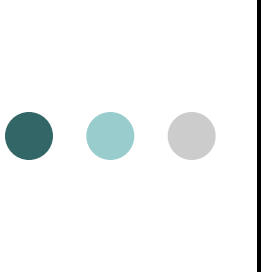

Strategija razvoja ID

- Prioritetne oblasti razvoja ID

- 6. Informaciona bezbednost (prioriteti)**

- 1. Unapređenje pravnog i institucionalnog okvira**
 - 2. Zaštita kritične infrastrukture**
 - 3. Borba protiv visokotehnološkog kriminala**

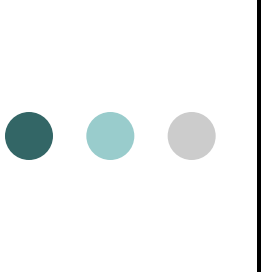

Strategija razvoja ID

○ Prioritetne oblasti razvoja ID

6.1. Unapređenje pravnog i institucionalnog okvira

- ***Postojeći pravni okvir:***
- Zakon o tajnosti podataka
- Zakon o zaštiti podataka o ličnostima
- Zakon o elektronskom potpisu
- Zakon o organizaciji i nadležnosti državnih organa za borbu protiv visoko-tehnološkog kriminala
- Krivični zakon

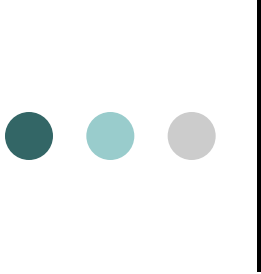
Strategija razvoja ID

- Prioritetne oblasti razvoja ID

- 6.1. Unapređenje pravnog i institucionalnog okvira**

- **Postojeći pravni okvir:**

- **Zakon o informacionoj bezbednosti**
“Sl. glasnik RS”, br. 6/2016 i 94/2017

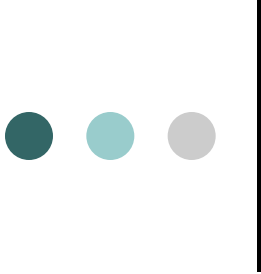

Strategija razvoja ID

○ Prioritetne oblasti razvoja ID

6.1. Unapređenje pravnog i institucionalnog okvira

- **Zakon o informacionoj bezbednosti**, Član 1:
- Ovim zakonom se uređuju:
 - **mere zaštite** od bezbednosnih rizika u informaciono-komunikacionim sistemima,
 - **odgovornosti** pravnih lica prilikom upravljanja i korišćenja informaciono-komunikacionih sistema i
 - **određuju se nadležni organi** za sprovođenje mera zaštite, koordinaciju između činilaca zaštite i praćenje pravilne primene propisanih mera zaštite

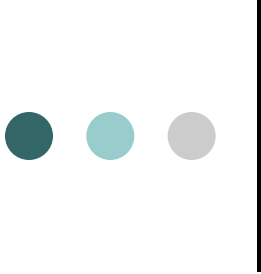

Strategija razvoja ID

○ Prioritetne oblasti razvoja ID

6.1. Unapređenje pravnog i institucionalnog okvira

- Potrebno je:
- ***Doneti propise*** kojima će se dodatno urediti **standardi informacione bezbednosti**
- ***Formirati instituciju koja vrši verifikaciju i sertifikaciju*** softvera, uređaja i sistema **i nadzire primenu standarda** iz oblasti informacione bezbednosti

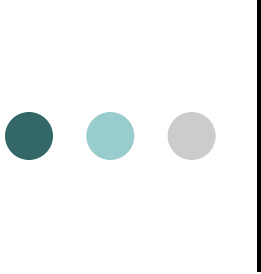

Strategija razvoja ID

○ Prioritetne oblasti razvoja ID

6.1. Unapređenje pravnog i institucionalnog okvira

- Potrebno je:
- Formirati **nacionalni CSIRT** (*Computer Security Incident Response Team*)
- Da **preventivno deluje**
- Kordinira **rešenja incidenata na Internetu**

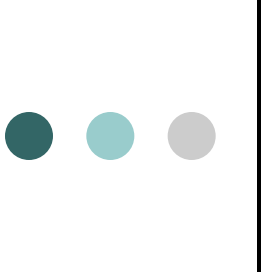

Strategija razvoja ID

○ Prioritetne oblasti razvoja ID

6.2. *Zaštita kritične infrastrukture*

- Urediti ***kriterijume za utvrđivanje*** kritične infrastrukture
- Unapređivati i razvijati ***zaštitu od napada primenom IT*** na ***ključne infrastrukturne sisteme***
 - IKT sistemi u organima javne vlasti
 - Elektro-energetski sistem
 -

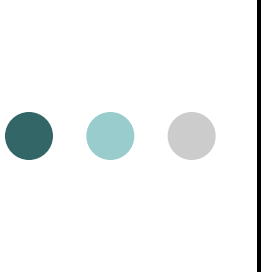

Strategija razvoja ID

○ Prioritetne oblasti razvoja ID

6.3. Borba protiv visokotehnološkog kriminala

- **Izmenama i dopunama Krivičnog zakona** napravljen je **prvi značajan korak** u pravnom uređenju borbe protiv visokotehnološkog kriminala
- Tim zakonom je prvi put u domaćem zakonodavstvu **definisan pojam visokotehnološkog kriminala**
- Organi za borbu obrazovani su **2007. godine**

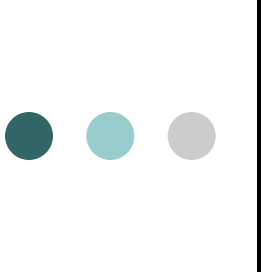
Strategija razvoja ID

- Prioritetne oblasti razvoja ID

- 6.3. Borba protiv visokotehnološkog kriminala**

- **Izmenama i dopunama Krivičnog zakona**

- Oštećenje računarskih podataka i programa (**čl. 298**)
 - Računarska sabotaža (**čl. 299**)
 - Pravljenje i unošenje računarskih virusa (**čl. 300**)
 - Računarska prevara (**čl. 301**)
 - Neovlašćeni pristup zaštićenom računaru, računarskoj mreži i elektronskoj obradi podataka (**čl. 302**)

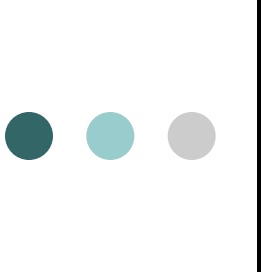
Strategija razvoja ID

- Prioritetne oblasti razvoja ID

- 6.2. Borba protiv visokotehnološkog kriminala**

- **Izmenama i dopunama Krivičnog zakona**

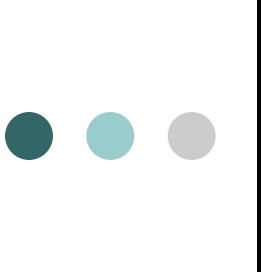
- Sprečavanje i organičavanje pristupa javnoj računarskoj mreži (**čl. 303**)
 - Neovlašćeno korišćenje računara ili računarske mreže (**čl. 304**)
 - Pravljenje, nabavljanje i davanje drugom sredstava za izvršenje krivičnih dela protiv bezbednosti računarskih podataka (**čl. 304a**)

Strategija razvoja ID

○ Realizacija Strategije

- Navodi se ***ko prati realizaciju Strategije (nadležno Ministarstvo)***
- Vlada se obavezuje da će donositi ***akcione planove*** za realizaciju ***svake dve godine***

Strategija razvoja ID

- Završni deo

- Navodi se ***prestanak važenja*** predhodne Strategije (***2006. godine***)